

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Н. Яценко, студентка групи МгОП-20

Виробничі запаси - це предмети праці у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів, палива, запасних частин та інших матеріалів, що призначені для використання у процесі виробництва, які мають разовий характер та переносять свою вартість на новостворений об'єкт (готову продукцію).

Загальні положення оцінки виробничих запасів визначаються П(С)БО 9 "Запаси" [1], Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів

№2 [2] та Методичними рекомендаціями щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах №929 [3]. Для підприємств, що ведуть бухгалтерський облік за міжнародними стандартами, оцінка виробничих запасів здійснюється відповідно до МСБО 2 "Запаси".

Для визнання виробничих запасів активами згідно П(С)БО 9 "Запаси" необхідні дві умови:

1) підприємство в майбутньому отримає економічні вигоди, пов'язані із їх використанням;

2) вартість запасів може бути достовірно визначена [1].

В період становлення ринкової економіки галузеві особливості виробництва вимагають різноманітних підходів при рішенні конкретних питань методики й техніки ведення обліку виробничих запасів. Облік виробничих запасів здійснюється за такими напрямками: кількісний і вартісний облік; облік заготівлі та придбання матеріалів та розрахунків з постачальниками; наявності та руху на складах; використання у процесі виробництва; продажу, реалізації матеріальних цінностей і розрахунків з покупцями [4].

При надходженні запасів, або виготовлені їх власними силами зарахування на баланс здійснюють за первісною вартістю. Первісна вартість одного і того ж виду запасу може різнитись, така різниця може бути спричинена способом надходження запасів на підприємство. У практичній діяльності виділяють наступні способи отримання виробничих запасів: придбані за грошові кошти; придбані у результаті обміну на подібні запаси; придбані у результаті обміну на неподібні запаси; виготовлені власними силами; внесені до статутного капіталу; безоплатно отримані.

Обраний метод залежить від мети підприємства, та подальшої долі виробничих запасів. Якщо запаси будуть використовуватись для власних потреб, то найбільш вигіднішим є застосування оцінки за собівартістю, якщо запаси призначені для продажу то їх обліковуватимуть за ринковою

ціною [5].

Відпуск запасів у виробництво, з виробництва, продаж чи інше вибуття здійснюють за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Доцільність вибору певного методу оцінки запасів при їх вибутті залежить від таких важливих факторів: технології використання цих запасів у виробництві, умов діяльності та облікової політики підприємства [6].

Для обліку виробничих запасів використовують такі первинні документи: прибуткові меморіальні ордери, товаро-транспортні накладні, накладні на переміщення матеріалів, акти про приймання матеріалів, вимоги, тощо. До вихідної інформації складського обліку доречно віднести картку складського обліку матеріалів, оборотну відомість матеріальних цінностей, довідкову інформацію та інвентаризаційну відомість.

Також варто враховувати проблеми обліку виробничих запасів, до яких відносять відсутність потрібних реквізитів в первинних документах з обліку виробничих запасів, що іноді викликає сумніви щодо достовірності та правдивості інформації, також невчасне проведення інвентаризації, що впливає на достовірну наявність виробничих запасів на підприємстві, невчасне фіксування інформації про нормування та списання виробничих запасів, що може впливати на завищення сум витрат та спроби приховати порушення щодо випадків крадіжок, псування, приховування виробничих запасів. [7].

Тому для запобігання вищенаведених проблем розробляють комплекс заходів поліпшення обліку виробничих запасів, що включає в себе:

1. спрощення запису господарських операцій;
2. вчасна реєстрація господарських фактів щодо дій, пов'язаних з виробничими запасами, тобто поставкою, відвантаженням, використанням на виробництво тощо;
3. удосконалення автоматизованого обліку виробничих запасів;
4. розробка заходів щодо належного зберігання виробничих запасів;

Таким чином, можна дійти висновку, що запаси є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливу складову у

частці майна та мають головні позиції у структурі витрат фірм різних сфер діяльності, під час визначення доходу (витрат) господарської діяльності підприємства, а також під час повного висвітлення інформації про його фінансовий стан.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси” Затверджене наказом Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.99 р. (ред.01.01.15р.) – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99/ed20150101>

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів Затверджені наказом Міністерства фінансів України №2 від 10.01.2007 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0929555-07>

3. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах Затверджені наказом Міністерства аграрної політики України №929 від 21.12.2007 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929555-07>

4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : [підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів] / Ф. Ф. Бутинець. - [8-ме вид., доп. і перероб.]. - Житомир: ПП “Рута”, 2019. - 912 с.